

a^v-9v [Guilelmus Sagineti (Saignet), Lamentatio humanae naturae
contra coelibatum]

Inc. (a^v: epistula excusatoria ad papam, data super fontem Vallis Clusae prope Avenionem): Lamentatio humane nature adversus Nicenam Constitutionem interdicens conjugatis sacerdotium allegorice descripta per militem vnum conjugatum aliquantulum literatum sui et aliorum conjugatorum more querelis nature adherentem etc. // Litera clausa executoria Actoris super eo quod materiam aggreditur pape directa // Beatissime pater ... gaudens hunc diem videre tam diu expectatum Cogitans tantam dextre excelsi mutationem ...

Inc. (1r^a: epist. commendatoria ad imperatorem): Litera Ad imperatorem // Invictissime ... Quia vestre certitudinis (recte: celsitudinis?) devotio eximia et constancie fidelitas quibus cristiane religionis cultor ...

Inc. (1v: epist. ad cardinales seu episcopos): Dominis Cardinalibus patriarchis Archiepiscopis et Episcopis // Reuerendissime ... Quia qui matri non compatitur etc. V[estre] R[euere[n]dissime] P[aternalitati] et michi confidentissime transmittere decreui eidem supplicans humillime ...

Bl.2r: Presidenci Concilii advocatisque et procuratoribus consistorialibus mutatur Conclusio et est talis etc. // Quatenus vestrarum mencium acies ...

Inc. (2r: text.): Incipit Tractatus in quo Natura lamentatur contra celibatum presbyterorum // Sanctissimo ... pape Martino V ... Ac sacrosancte Sinodo Constanciensi in domino feliciter congregata invictissimoque ... domino Sigismundo Romanorum regi ... // Loquitur Actor // Ego inter nature filios minimus et ecclesie sancte dei seruus et fidelis Audiens cogitans et perpendens ...

Expl.: ... Caritatisque et simplicitati propriis, errorem si quis sit, potius, quam maligne temeritati, nec persuasioni aliene imputari etc. et sic est finis.

- Vor dem Text die Nota: "Necesse est lectorem huius tractatus intellectum in alta attollere ne simplicitate et apparencia rationum ad consensendum inclinetur". Nota Bl.10r: "Nota contra predictum Tractatum Venerabilis magister Iohannes Gerson Cancellarius Parisiensis fecit quendam alium Tractatum ...". - Vorliegende Hs. erwähnt schon etwa bei J.A.Fabricius, Bibliotheca latina mediae et infimae aetatis 6, Hamburg 1746, S.401.

Vgl. die Beschreibung in: Jean Gerson, Œuvres complètes ed. P. Glorieux 10, Paris 1973, xx - xxij.

Druck: N. Grévy-Pons, Célibat et nature, une controverse médiévale (Centre d'histoire des sciences et des doctrines, Equipe de recherches sur l'humanisme français des XIVe et XVe siècles, textes et études 1), Paris 1975 (diese Hs. benützt, Beschreibung 125f.)

12r-20v [Iohannes de Turre cremata, Tractatus de efficacia aquae benedictae contra Petrum Anglicum]

Inc.: Incipit Tractatus magistri Iohannis de Turrecremata de aqua benedicta quem fecit in consilio Basiliensi // INIunxit michi nuper Reuerendissima paternitas vestra pater colendissime probleuma Reuerendo (recte: respondendo) magistro Iohanni de <A>ragusio primi articuli Bohemorum respondenti per magistrum petrum Anglicum propositum notare ...

Expl.: ... siue sun vna specie siue sub duabus ex parte dicti sacramenti Quia ex parte comunicancium potest quandoque aliud contingere. Hec sunt Reuerendissime pater et domine que ego humilis Capellanus Iohannes de turre cremata ad problema per magistrum petrum anglicum propositum vestre dominacionis iussu annotaui celeriterque V.R.P. sub lima correccionis cum omni reuerencia presento etc. 1441.

- Am Schluss die Nota: "Idem magister Iohannes de turre cremata est frater ordinis predicatorum postea factus ... qui adhuc vixit anno M cccc liiii. adhuc vixit anno lxxvj". - Druck: Inkunabeln.

21r-23r [Iohannes Gerson, Declaratio veritatum quae credendae sunt de necessitate salutis, 1416 (pars prima)]

Inc.: Sequitur declaracio compendiosa Magistri Iohannis Gerson Cancellarii parisiensis Ostendens que veritates sint de necessitate salutis credende ... // Primus gradus veritatum credendarum est Canon tocius scripture sacre ...

Expl.: ... Sicut in legendis beate Agnetis, beati Sebastiani et siluestri continetur. Vnde solet dici quod bonus rethor gloriosum facit martirem etc. Et tamen de 1° etc.

- s. A V 13, 193r.

24r-34r [Iohannes Gerson, Tractatus de parvulis trahendis ad Christum]

Inc.: Sequitur Tractatulus magistri Iohannis Gerson Cancellarii Parisiensis De paruulis ad cristum trahendis // 'Sinite paruulos venire ad me ...' (Matth.19,14). Supremus legislator noster et doctor cristus ...

Expl.: ... talium est enim regnum celorum Amen. etc. 1441.

- s. A II 34, 289v.

34v-37r [Iohannes Gerson, Tractatus de statibus ecclesiasticis]

Inc.: Sequitur Tractatus eiusdem Cancellarii parisiensis de duplici statu in ecclesia dei videlicet Curatorum et privilegiatorum Et primo de statu curatorum ponuntur consideraciones xvi // Pax quam omnes conseruare convenit ...

Expl.: ... si vlt inveniri Amen 1441.

- s. A II 34, 296v.

37r-43r [Iohannes Gerson, Tractatus de visitatione praelatorum vel de cura curatorum, 1408]

Inc.: Incipit Tractatus de Cura curatorum ut videtur eiusdem magistri Iohannis gerson // Ad laudem dei et edificacionem populi cristiani compilata est hec breuis et rudis compilacio, tempore quo celebrabatur Remis prouinciale Concilium ...

Expl.: ... Det autem in exequendis spiritus sui robur deus qui est benedictus in secula Amen.

- Druck: Opera ed. E. du Pin 2, Antwerpen 1706, S.558-565.

43r-44r [Iohannes Gerson, Epistula ad episcopum quendam super moderatione casuum reservandorum in foro]

Inc.: Epistola magistri Iohannis Gerson ad quendam episcopum ut casus solum manifestos uel paucos occultos reseruet // Pontificali dignitati suus qualiscumque zelator clauibus beneviti. Pastoralis auctoritas in casibus reseruandis quo ad forum consciencie ...

Expl.: ... qui peccauit circa materiam hanc contendencium de papatu Dirigat omnia deus qui est benedictus in secula Amen.

- Druck: Oeuvres ed. P. Glorieux 2, Tournai 1960, S.90-93 Nr.24.

44r-46v [Iohannes Gerson, Tractatus de modo vivendi omnium fidelium]

Inc.: Sequitur Tractatus de modo viuendi omnium fidelium etc. // Regula prima que spectat ad nobiles potentes et scabinos Ne pauperes videlicet per potenciam suam opprimant ...

Expl.: ... pax super illos et misericordia Amen. Explicit.

- s. A II 38, 100v.

47r-62v [Iohannes Gerson, De sollicitudine ecclesiasticorum]

47r: Registrum in Tractatum sequentem.

Inc. (47v): Sequitur Tractatus de sollicitudine ecclesiasticorum magistri Iohannis de Gerson Cancellarii beate marie parisiensis ad fratres celestinos continens lxviii particulas // Prima particula // 'Nolite solliciti esse' ...

Expl.: ... in christo ihesu domino nostro Amen // Explicit tractatus de sollicitudine ecclesiasticorum.

- s. A II 38, 102r.

62v-77r [Iohannes Gerson, De modo orandi, de valore orationis et de attentione, 1416]

Inc.: Sequitur Tractatus venerabilis doctoris Iohannis Gerson, olim Cancellarii parisiensis, de oratione et suo valore, continuatione et intencione sub pluribus consideracionibus traditus et conscriptus sub Constanciensi concilio generali sancte ecclesie Anno domini M^o cccc xvi // Incipit prima pars et manuctio in ipsius consideraciones ostendens proprie pertinere ad monachi vacationem et professionem, Oracioni insistere in qua qualis esse debeat ipsum instruit // 'Oportet semper orare et non deficere' ...

Expl.: ... qui de moribus iudicat. Amen. // Explicit Tractatus de oratione et valore eius.

- s. A II 38, 113v.

77r-82r [Iohannes Gerson, De arte audiendi confessiones]

Inc.: Sequitur Tractatus de arte audiendi confessiones eciam venerabilis magistri Iohannis de Gersona // Etsi virtus quam aswefactio gignit ...

Expl.: ... erudietur atque perficiet (recte: pro-) etc. // Explicit. Deo gracias.

- s. A II 38, 122v.

82r-84v [Iohannes Gerson, De remediis contra recidivum peccati, cum additamento]

Inc.: Sequitur tractatus de remediis contra recidivum peccandi a confessoribus dandis, eiusdem magistri // Habet hoc proprium ars quelibet ...

Expl.: ... mora, sciencia, etas etc. // Explicit Tractatulus iste etc.

- s. A II 38, 126v.

85r-104r [Iohannes Gerson, Opusculum tripartitum de praeceptis decalogi, de confessione et de arte moriendi]

Inc. (epistula): Incipit prologus Venerabilis magistri Iohannis Gerson in Tractatum de decem preceptis // Cristianitati suus qualiscumque zelator, prosperum ad virtutes viciis depulsis incrementum salubre. Duxi sequens opusculum tripartitum. De preceptis. De confessione. de sciencia mortis ...

Inc. (85v: text.): Gloria sit altissimo deo ...

Expl.: ... Sicut in domo dei parisiis laudabiliter observatur etc. // Explicit tractatus bonus Magistri Iohannis Gerson.

- s. A II 38, 59r.

104r-121v [Iohannes Gerson, De mystica theologia practica]

Inc.: Sequitur Tractatus de vita contemplatiua eiusdem // Tractantes in leccionibus nostris iam a multo quamuis interrupto tempore de theologia mistica ...

Expl.: ... fige oscula castissima pacis exuperantis omnem sensum, dic gratulabunda, Dilectus meus michi et ego illi. Tu autem domine miserere nobis. Deo gracias.

- Druck: Opera ed.E. du Pin 3, Antwerpen 1706, S.399-422.

121v-145v [Iohannes Gerson, Tractatus de contractibus]

Inc.: Sequitur Tractatus eiusdem magistri Iohannis Gerson de contractibus etc. 1441 // Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueum ...

Expl.: ... tam diuino quam humano iure dampnatam // Explicit tractatus de contractibus.

- s. A II 38, 69r.

145v-149v [Iohannes Gerson, Tractatus de nobilitate, opusculum primum]

Inc.: Sequitur Tractatus eiusdem magistri Iohannis Gerson de Nobilitate // 'Homo quidam nobilis abiit ...' (Luc.13,12). Quis homo iste nobilis ...

Expl.: ... talis erit nobilitas // Explicit Tractatus de Nobilitate.

- s. A II 38, 84r.

149v-154r [Iohannes Gerson, Tractatus de simonia]

Inc.: Sequitur Nunc Tractatus eiusdem magistri de Symonia // Symoniaca labes contra ius diuinum ...

Expl.: ... cum ipsa plenitudine potestatis Concilii.

- s. A II 38, 86v.

154r-155v [Iohannes Gerson, Ad reformationem contra simoniam]

Inc.: Ad Racionabilem contra Symoniam ...

Expl.: ... ipsi tanquam tales iudicantes euocari // Explicit tractatus de Symonia Magistri Iohannis Gerson <Gerson>. 1441 // sequitur tractatus de celebracione misse eiusdem.

- s. A II 38, 89v.

156r-165v [Iohannes Gerson, Tractatus de praeparatione ad missam et pollutione nocturna]

Inc.: Sequitur Tractatus Magistri Iohannis Gerson de celebracione misse // Dubitatum est apud me frequenter et diu presertim post susceptum sacerdocium Si quis nocturno pollutus sompno a celebrando missam cessare deberet ...

Expl.: ... et mandata eius obserua, quod in te est non omittens. hoc est omnis homo. Deo gracias // Explicit Tractatus de celebratione misse.

- Druck: Opera ed.E. du Pin 3, Antwerpen 1706, S.323-334.

165v-177v [Iohannes Gerson, Dialogus super coelibatu clericorum]

Inc.: Incipit et Sequitur Tractatus eiusdem magistri Iohannis gerson de celibatu siue de Castitate clericorum etc. // Dyalogus apologeticus pro celibatu ecclesiasticorum ...

Expl.: ... Natura. ffiat precor ita etc. // Explicit Tractatus Sophye et Nature per modum dyalogi super celibatu ecclesiasticorum compilatus lugduni per magistrum Iohannem gerson in sacra pagina doctorem eximium Cancellarium parisiensem etc. ffinitus per me Alberchtum löffler tempore concilii sacri Basiliensis Anno domini M cccc xli.

- s. A II 38, 137r.

178r-229r [Iohannes Chrysostomus, De sacerdotio libri VI latine]

Inc.: Incipit Apologeticus siue dyalogus habitus inter sanctissimos Iohannem Crisostimum Archiepiscopum Constantinopolitanum et Basilium Episcopum Cesaree Capadocie De dignitate sacerdotali // Michi quidem fuerunt multi amici certi, et amicicie iura scientes solideque seruantes ...

Expl.: ... ut nos quoque in die illa periclitantes, in eternum tuum recipias tabernaculum Amen // Explicit dyalogus habitus inter sanctissimos Iohannem Crisostimum et Basilium de dignitate sacerdotali Anno domini M cccc xli in die briccii confessoris etc.

229v-248v [Matthaeus de Cracovia, Dialogus rationis et conscientiae de communione sive de celebratione missae]

Inc.: Sequitur certamen Racionis et Consciencie, super eo An sepe et frequenter, an raro et distanter sit celebrandum, seu communicandum, Racione opponente et arguente, Consciencia vero respondente et defendente, sub voluntate presidente, diffiniente, eligente et concludente, ex vtriusque motiuis, quid in hiis pocius sit agendum. Editus A R.P.d. Matheo de Cracouia Episcopo Wormaciensi Egregio sacre theologie doctore insignis vniuersitatis studii pragensis, viro magne sciencie venerabilis vite et multe deuocionis etc. // Multorum tam clericorum quam laycorum querela est non modica, occupacio grauis, et questio dubiosa, quomodo se habere debeant in celebrando uel communicando ...

Expl.: ... sacramentum scilicet preciosissimi corporis et sanguinis domini nostri ihesu cristi, qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus in secula benedictus Amen // Explicit Tractatus Egregii professoris sacre theologie Magistri mathie de Cracouia Episcopi Wormacensis De Racione, et Consciencia ad vtilitatem communicancium compilatus Sed + 'tamen heu non bene correctus ex defectu boni exemplaris' + Anno vndecimo Concilii Basiliensis, 1441.

- + '...'+ gestrichen; Druck: Inkunabeln.

249r-263v [De sacramento altaris opus pulchrum et singulare]

Inc.: De sacramento altaris opus pulchrum et singulare // Ad declarandum Misterium sacramenti altaris occurrunt quatuor contemplaciones Prima de ipsius sacramenti entitate ...

Expl.: ... Vnde de accedentibus ad ipsum dicit ibidem 'Qui veniet ad me non esuriet neque siciet vmquam' Cuius sacietatis nos participes efficiat Amen. Explicit Anno 1441 Sabbato ante festum thome Apostoli hora 3^a.

264r-v [Bulla concilii Basiliensis de communione sub utraque specie, 23. Dez. 1437]

Inc.: Bulla de communione sub vtraque specie // Sacrosancta ... vt lucidius videatur pro declaracione catholice veritatis quid circa operationem sacre eukaristie tenendum sit ...

- Druck: Mansi 29,158-159.

265r-313r [Ars artium sive de regimine animarum]

Inc.: Cvm sit ars arcium regimen animarum ignominiosum fore valde convincitur electos ad hoc regimen causas ipsius penitus ignorare ...

Expl.: '... intra in gaudium domini tui'. Ad quod nos perducatur ihesus cristus filius dei viui Qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum Amen.

- Andere Hs.: Graz 537, 38r, s. A. Kern, Die Handschriften ... 1, 1942, S. 315 u. hintenverzeichnis. Aber nicht Bartholomäus de Chocimis! Bloomfield, Incipits 2 Nr. 1234f.

313v-339v [Tractatus de praeparatione ad eucharistiam accipiendam secundum status hominum]

Inc.: 'Probet autem se ipsum homo etc.' (I Cor. 11,28). Volentes accedere ad sanctissimam communionem ...

Expl.: ... Si vero causa elemosine et sustentacione nature conferant non peccant mortaliter, nec tenentur ad restitutionem, dum tamen alias abstineant a peccatis etc.

- Andere Hs.: Graz 655, 132^v, s. A. Kern, Die Handschriften ... 1, 1942, S. 395.

Confessionale

339v-355r [Admonitiones salubres de sacramento eucharistiae, per
voces discipuli et dilecti]

Inc.: Incipiunt Salubres ammoniciones de sacratissimo eukaristie
sacramento Et primo cum quanta Reuerencia cristus sit susci-
piendus // 'VENite ad me omnes ...' (Matth.11,28) dicit dominus
'Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita ...'

Expl.: ... Si talia essent opera dei ut faciliter ab humana
ratione caperentur non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda
etc. // Et sic est finis Deo gracias xv kalendas Marcii Anno
1442.

355r [Nota de puritate animae]

Inc.: Nota tria sunt, que potissime puritatem mentis conseruant
Primum est fortis custodia sensuum ...

Expl.: ... et debet sedere super riuulos aquarum sue passionis
amaritudinem deplorando etc. // Deo gracias 1442.

Aufbau: I: 1-11; II: 12-23; III: 24-358 (Schreiber, wohl des ganzen
Codex: Albertus Löffler).

Prov.: Predigerkonvent ^Basel.